

גיליון מס' 492 פרשת לך לך
תשפ"ג שנה אחת עשרה

להקדשות:

053-3145900

בברכת שבת שלום

יצחק גולדשטון

דברי שי"ח

ממרח רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

"זמן תפילה" (ב)

בהמשך למש"כ בגליון שעבר אודות הזמן בו היה נכנס רבינו זי"ע"א לבית הכנסת לתפילת שחרית בשבת, ומנינו ב' טעמים, אם בגלל שיש ענין לאחר, אם בגלל שלא רצה להתעטף בטלית לפני הזמן, העיר הגר"ש ויסברג שליט"א שא"כ יש לנו בזה ג' טעמים שהטעם השני נחלק לשניים, האחד שלא רצה להתעטף לפני הזמן בגלל שיטת הרא"ש, והשני בגלל שרצה לקיים דברי הזהור לצאת עם טלית מביתו, וכ"ז שאינו מברך עליה אינו נחשב בגדר 'אין הוא מוראי' שכתב הזהור, ונאים הדברים.

והנה לרבינו זצ"ל הייתה הנהגה מופלאה נוספת, שהיה נמנע מלבוש לבית הכנסת לאמירת קבלת שבת, אלא היה אומרה במרפסת ביתו הפונה לצד מערב, ואומרה בכובד ראש במלבוש עליון מתוך סידור כמו בביהכ"נ, ובס' אלא (רפכ"ט) כבר עמד בזה וכתב: פעם אחת שאלתיו על כך, והשיב שקשה לו לומר בציבור מפני חולשתו, וגם שהוא טרוד אותה שעה לקרוא שמו"ת, וזה עדיף אצלו על פני ה'קבלת שבת' ברוב עם, (ויש מי שביאר שטעמו שמקבל שבת מיד בתחילת קבלת שבת וממילא צריך 'שומר' לומר קבלת שבת מתוך הסידור וזה קשה לו בביהכ"נ).

והנה הטעם הראשון 'מפני חולשתו' נוגע רק לזמן האחרון, אבל לא זכור שהיה משתתף בזה כלל [זולת כשהיה יא"צ בשבת והיה מגיע לקבלת שבת ואומר הקדיש שלאחריו], גם לא ידוע על כזה 'שיקול' אצל רבינו ז"ל. גם הטעם השני ש'טרוד בשמו"ת' רחוק מהדעת שבשביל זה יוותר לשמוע קדיש, והטעם השלישי שמקבל שבת ולכן צריך שומר לשמא יטה, ג"כ אינו נכון שהרי כשיש אור בחוץ א"צ שומר, ובפרט בדברים שבסידור שכבר כתב המ"ב (סי' ער"ה סק"ח) שא"צ שומר לדבר השגור בפיו.

ונראה שמנהג רבינו זצוק"ל מפורש במ"ב (סי' רס"ב סק"י) שהרי העתיק תחילה המנהג שיוצאים מבית הכנסת לעזרה שזהו עיקר הדין, ואח"כ הביא שהזהור והמקובלים האריכו במעלת היציאה לחוץ ממש, ולכאורה זה היה מנהג רבינו שהיה אומרה בכניסה לביתו, במקום שה' מקבל קהל בשנים קדמוניות במעלה המדרגות, [ולאחר שנחלש שינה לאומרו במרפסת ביתו שהיא בצד מערב], ויתכן שלא רצה רבינו לגלות טעם זה לשואלים כדי שלא יתרופף ענין אמירת קבלת שבת כמו שנעשה בזמנינו בער"ה.

אמנם בן רבינו הגר"ש שליט"א כתב ע"ז: **מסתמא הטעם האמיתי כי אחרי קבלת שבת רבינו לומד שמו"ת לאור היום (כדי שלא יצטוך שומר) וזה הוא לא יכול לעשות בביהכ"נ.**

והנה רבי שמעון ברעכער זצ"ל (שיום היא"צ שלו יחול ביום א' הקרוב, י"ב חשוון) שאל על כך את רבינו זצלה"ה (מתוך ס' שמענו כן ראינו ח"ב העומד לראות אור בקרוב) בעל פה וזה לשונו: שאלה: שמעתי שהטעם שהרב אומר קבלת שבת בביתו, כיון שפעמים שמתאחרים לאומרה בביהכ"נ אחר השקיעה ואין תוספת שבת. איך יש לנהוג כשמתפלל בביהכ"נ שאומרים קבלת שבת דוקא לאחר השקיעה. תשובה: **יקבל שבת בעצמו, ויאמר הריני מקבל תוספת שבת. כמדומה הרבה עושים כן.** שאלה: האם אי"ז מעלה לומר המזמורים של שבת עם מנין? תשובה: **כן המנהג, אבל אם מאוחר, אין מחוייב להמתין.** שאלה: אבל המנהג שהם נוהגים הוא קשה לכאורה. תשובה: **מנהג עמי ארצות.** שאלה: האם צריך אני למחות על זה? תשובה: **הם לא עושים איסור.** שאלה: האם יש להעיר בלחישא ליראי ה' שבמנין? תשובה: **לכה"פ יאמרו קבלת שבת. עכ"ל.**

אגב, בבית הכנסת לדרמן בעבר היו אומרים קבלת שבת מאוחר, וכנהוג ברוב המקומות, אכן בשנים האחרונות תיקנו ע"פ הוראת רבינו [בהשתדלות ר"מ ויספיש זצ"ל] לאומרה עשר דקות קודם השקיעה, ובס' שואלין ודורשין (ח"ז עמ' תע"ו) שאל לרבינו ז"ל: האם יש מקום לכך שאברכים בני תורה אינם מגיעים לביהכ"נ לקבלת שבת רק למעריב, מה שלא ראינו כן בשיבות הק' שהכל היו מגיעים למנחה ולקבלת שבת. והשיב רבינו: **הכל כמנהג המדינה.**

מדור זה מוקדש לע"נ הרבנית ברכה רבקה ב"ר שלמה אריה רזנברג הכ"מ

להזמנת הספרים שיח שידוך, חיי תורה, להדבק, החובות, אלא, שבענו מטוביך, שגדל בתורה, ומתוק האור,

ניתן להזמין במערכת הפצת הספרים שע"י "קובץ גליונות" במס' 053-3145900

משלוח חנם בכפוף למוקדי ההפצה ברחבי הארץ

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

פרשת וירא - הגאון רבי ראובן כץ ראב"ד פתח תקוה ובעל דגל ראובן (י"ז חשוון)

פרשת תזריע - הגאון רבי נתן צבי ב"ר מרדכי שולמן (י"ח חשוון)

פרשת תולדות - הגאון רבי אליעזר יהודה ולדנברג בעל 'ציץ אליעזר' (כ"ט חשוון)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

מרן הגאון רבי דוב בעריש ווינפפלד זצ"ל גאב"ד טשעבין

את פי הגאון מטשעבין לדעתו.

העובדא המלאה

וכך סיפר: בחצר של אבא היה עץ תפוז, וכאשר הזקין החל לצמוח ממנו למטה סמוך לאדמה ענפים חדשים, וכאמור ברמב"ם לעיל, דינם כאילן חדש ויש למנות לו ג' שנות ערלה חדשים.

אבל הנה - כעבור זמן הרימו את העפר שכיסה את שורשי האילן והתברר שהענפים התחברו במשך הזמן עם שורשי האילן, ונראים כיצאים ממנו וכגזע אחד, והתעוררה שאלה גדולה האם יהיה דינם כעת כדין האמור בגמרא (סוטה מ"ג): 'ילדה שסיבכה בזקינה, בטלה ילדה בזקינה, ואין בה דין ערלה'.

והסתייפלר היה מסופק בזה, הוא ביקש ממני שאסע לירושלים אל הגאון מטשעבין, וביקש שלא אומר את שמי, שלא להטריח אותו לכתוב לאבא מכתב אלא יענה בקיצור, כשהגעתי אליו עם השאלה, הוא ביקש להתיישב בדבר,

ושאל לשמי כדי שידע להחזיק לי

תשובה, והייתי מוכרח לומר לו.

כששמע הגאון את השם, נענה, אוי

וי, "צריך לעשות קבלת פנים..."

ואחרי זה שלח מכתב לאבא שהוא

חושב להחמיר, אבל אבא לא היה

מרוצה ושלח לו שוב תשובה על זה.

[מחוסר מקום לא הועתקו כאן

המכתבים המלאים]

מכתבו של גאב"ד טשעבין זצ"ל אל רבינו

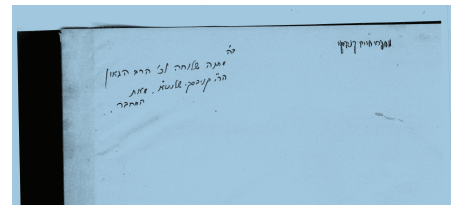
דין ערלה בתפוזים

פעם שוחח רבינו עם הגאון דטשעבין אודות חיוב מצות פיהא בתפוזים, וראה בדרך אמונה פ"ב ממתנות עניים ס"ק י"ט שמביא בשם החזון איש להלכה, שפטורין מפיהא (מהגר"ש שטינמן).

ברכת ברוך שחלק

העיד רבינו שכאשר ראה את הגאון מטשעבין בירך עליו בהוראת אביו את ברכת 'ברוך שחלק מחכמתו ליראיו'

מרן הגאון רבי דוב בעריש ווינפפלד זצ"ל גאב"ד טשעבין, ובערוב ימיו כשעלה לירושלים ייסד את ישיבתו 'כוכב מיעקב' על שמו של אביו, היתה לו היכרות עם מרן הקהילות יעקב זצ"ל מאז שעלה לירושלים, וראה בספר קריינא דאגרתא, כמה חילופי אגרות ומכתבים בין השנים. ופעם התבטא רבינו זצ"ל באומרו "אבא החזיק מאוד מהטשעביןער רב".

הקדשה על ספר דובר מישרים בכתב ידו של המחבר, אל מרן הקהילות יעקב זצ"ל, והועבר אח"כ אל בנו רבינו, שאף רשם מימין את שמו

בבני ברק נמצא בחור

סיפר נכדו של הגאון מטשעבין, שבשנה אחת ישבו כמה מבני ביתו של הגאון ושוחחו אודות גדולי התורה הצעירים שבבני ברק, ודיברו על גדלותם. לפתע ננער הגאון זצ"ל והגיב, בבני ברק יושב בחור, קוראים לו חיים קניבסקי, הוא יהיה מגדולי הדור! (מפי ר"מ וינטרוב בני ברק, מבעל המעשה).

הקפאת מים והפשרתן בשבת

רבינו היה רגיל לציין שהגאון מטשעבין זצ"ל סובר (דובר מישרים ח"א סימן נ"ה) שאסור להכניס מים למקפא בשבת, וכן לשתות מים שהופשרו מקרח בשבת משום איסור 'נולד'. אבל רבינו העיר על כך, ואמר שאיסור נולד שייך בדבר שתחילת ברייתו היה כך והוא הופך אותו למצב חדש זהו איסור נולד, אבל דבר שהיה מים והוא מקפא אותו שיהי' קרח לא נחשב לנולד כי לא התבטל כאן המעשה הקודם וגם דבר קפוי ראוי למאכל עכ"ד. ואף הוסיף לומר, ששמע ממרן החזון איש להתיר, ואמר שאצלם ב'קוסבא' היה המנהג פשוט שאם רצו להקפא דבר היו שמים על החלון מול הכפור והיה קופא (ונאריך עוד בעז"ה במקומו).

גאב"ד טשעבין זצ"ל בערוב ימיו

ערלה בענפים שיוצאים משורשי אילן

כתב הרמב"ם בפרק י' מהלכות מעשר שני הלכה י"ט, אילן היוצא מן הגזע פטור מן הערלה. מן השורשים חייב. וכתב בדרך אמונה שם ס"ק ק"ל: חייב בערלה - דנחשב אילן חדש, ומכל מקום אם יתחבר אחר כך עם האילן ולא יהיה ניכר, מכל מקום כבר נאסר. ואמר רבינו שהלכה זו היתה בביתם למעשה. ואביו שלחו לשאול

1 להרחבת השאלה ראה בקובץ הליכות שדה גליון 61.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 077-2092005 ☎ 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310